

22 MAYIS 2025

KADININ STATÜSÜ KOMİSYONU 69.OTURUMU
PEKİN +30 GÖZDEN GEÇİRME

NEW YORK
9-19 MART, 2025

ELİF TOPKAYA SEVİNÇ

İçindekiler Tablosu

Giriş	2
Arka Plan: Kadının Statüsü Komisyonu Nedir ve Neden Önemlidir?	2
<i>Zincir Sosyal Girişimi Katılımı</i>	3
<i>Kadının Statüsü Komisyonu 69.Oturumu</i>	3
Açılış Toplantısı	3
Resmi Toplantılar	4
Sivil Toplum	5
Özel Oturumlar	6
Sivil Toplum Bilgilendirme Toplantıları	8
KSK Yan Etkinlikleri	9
<i>Zincir Sosyal Girişimi İzlenim ve Deneyimleri</i>	12
Değerlendirme ve Sonuç	14

Giriş

Bu rapor, 2025 yılında New York'ta gerçekleştirilen 69. Kadının Statüsü Komisyonu (KSK69) oturumuna ilişkin izleme, katılım ve değerlendirme süreçlerini kapsamaktadır. KSK69, Pekin Eylem Platformu'nun 30. yılına denk gelmesi bakımından tarihsel bir dönüm noktasına işaret etmiş; toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın hakları alanlarında küresel ölçekte yaşanan gerileme eğilimleri karşısında savunuculuk faaliyetlerinin kritik bir bağlamda yürütülmesine zemin hazırlamıştır.

Zincir Sosyal Girişimi olarak, hem BM binasında gerçekleştirilen resmi oturumlar hem de NGO CSW koordinasyonunda yürütülen paralel etkinliklerde yer alınmış; Türkiye'den bağımsız sivil toplumun sınırlı temsiline rağmen, mevcut eşitlik karşıtı eğilimlere karşı dayanışma ve görünürlük sağlanmasına katkı sunulmuştur.

Bu rapor, etkinlik süresince gözlemlenen tematik başlıkları, ulusal ve uluslararası sivil toplum dinamiklerini, resmi deklarasyon ve karar süreçlerine ilişkin çıktılarını ve sivil toplumun etkileşim alanlarını kapsamlı biçimde aktarmayı hedeflemektedir.

Arka Plan: Kadının Statüsü Komisyonu Nedir ve Neden Önemlidir?

Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu (KSK), 1946 yılında kurulmuş ve kadınların haklarını küresel düzeyde ilerletmekle görevli ana mekanizmadır. Her yıl New York'ta toplanan KSK, kadınların güçlenmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması adına küresel politikaların şekillendiği yerdir.

Komisyunun en önemli referans belgelerinden biri, 1995 yılında kabul edilen **Pekin Bildirgesi ve Eylem Platformu**dur. Bu belge, kadın hakları açısından dönüm noktası kabul edilir ve 12 kritik alanda devletlerin sorumluluklarını tanımlar.

KSK, her yıl belirlenen temalar etrafında hükümet temsilcilerini, BM ajanslarını ve Ekonomik ve Sosyal Konsey (EKOSOK) akredite sivil toplumu BM'de iki hafta süre ile bir araya getirir. Resmi oturumlara paralel olarak, sivil toplum kuruluşları herhangi bir akreditasyon gereksizsinin BM binası dışında Kadının Statüsüne İlişkin STK Komitesi (NGO Committee on the Status of Women- NGO CSW) koordinasyonu ile kendi etkinliklerini düzenleyerek sürece dahil olur. Bu toplantılar, kadın hakları savunucuları için hem politika üretiminde hem de dayanışma kurmakta önemli bir alan yaratır.

2025 yılı oturumu olan **KSK69**, Pekin Eylem Platformu'nun 30. yılına denk gelmesi sebebiyle özel bir anlam taşımaktadır. Öte yandan toplumsal cinsiyet eşitliğine ve kadın haklarına yönelik küresel ölçekte artan geri itme hareketlerinin yaşandığı bir dönemde düzenlenmiş olması, oturumu savunuculuk faaliyetleri açısından stratejik bir önem taşımaktadır.

Zincir Sosyal Girişimi Katılımı

Zincir Sosyal Girişimi, toplumsal cinsiyet eşitliği, insan hakları ve sürdürülebilir kalkınma odağında çalışan bağımsız bir oluşumdur. Yerel deneyimi küresel mekanizmalarla buluşturmayı ve politika yapım süreçlerinde sivil toplumun etkisini arttırmayı amaçlamaktadır.

Bu doğrultuda Zincir, 2024 yılında **Avrupa Sürdürülebilir Kalkınma Forumu, Bölgesel Gözden Geçirme Toplantıları ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Üst Düzey Siyasi Forum** gibi süreçlerde aktif yer almıştır. Aynı yaklaşım çerçevesinde, KSK69'a **Uçan Süpürge Vakfı iş birliğiyle** katılım sağlamış; BM düzeyinde savunuculuk, dayanışma ve görünürlük alanlarında katkı sunmayı hedeflemiştir.

Zincir için bu katılım yalnızca bir gözlem değil, Türkiye'den bağımsız feminist seslerin uluslararası alana taşınması ve bu alandaki mücadele örneklerinin paylaşılması adına stratejik bir adımdır.

Kadının Statüsü Komisyonu 69.Oturumu

Açılış Toplantısı

KSK69'un açılış oturumu, küresel kadın hareketinin karşı karşıya olduğu baskıları net bir şekilde ortaya koymuştur. Birleşmiş Milletler ([BM](#)) Genel Sekreteri [Antonio Guterres'in](#) yaptığı konuşma, toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik küresel geri itmeye dikkat çeken güçlü mesajlar içermiştir. "Zehirli ataerki geri döndü" ifadesiyle, ev içi şiddetten dijital şiddete, yapısal eşitsizliklerden deep fake teknolojilerine, evlilik içi cinsel şiddetten siyasi temsildeki dengesizliklere kadar geniş bir sorun alanına vurgu yapılmıştır.

Genel Sekreter, toplumsal cinsiyet eşitliğinin önündeki temel engelleri; küresel krizlerin etkisi, mevcut yasal çerçevelere yönelik yetersiz yatırımlar, kalıcı ayrımcı toplumsal normlar, sınırlı siyasi irade ve kadın örgütlerinin yetersiz kaynaklara erişimi şeklinde özetlemiştir. Bu kapsamda, toplumsal cinsiyet eşitliği için sürdürülebilir finansmanın artırılması, kadın örgütlerine daha fazla destek sağlanması, çevrim içi şiddetin önlenmesine yönelik teknolojik müdahalelerin güçlendirilmesi, kadınların barış süreçlerine katılımının artırılması ve tüm sektörlerde karar alma mekanizmalarına lider düzeyde dâhil olmalarının önemine dikkat çekilmiştir. Genel Sekreter'in bu mesajları salonda ciddi bir yankı uyandırmış ve KSK69'un, küresel geri itme döneminde direnci büyütme sorumluluğu taşıdığını açıkça ortaya koymuştur.

1-BM Fotoğrafı/ Manuel Elias

Resmi Toplantılar

KSK69’da resmi oturumlar, üye devletlerin temsilcileri ile BM kurumlarının sunumlarına sahne olmuştur. Resmi toplantılarda yapılan müdahaleler, protokol düzeyinde sınırlı sürede yapılmış olup, çoğunlukla temel politika çerçevelerine odaklanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş, bakanlar düzeyinde yapılan iki ulusal mekanizmalar yuvarlak masa oturumunda aktarım yapmıştır. ¹Aktarımlarında Türkiye’nin temel politikasının kadının güçlendirilmesi ve kadına yönelik şiddet ile mücadeleye odaklandığını, politikalarının Pekin Bildirgesi ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile uyumlu olduğunu, ana odak alanlarının eğitim, ekonomi, sağlık, liderlik karar verme ve iklim değişikliği olduğunu belirtmiştir. Konuşmalarında herhangi bir veri kullanmayan bakan dijitalleşme, girişimcilik, kooperatifler ve kadın liderliği konularına kadının güçlenmesi perspektifinden yer vermiştir. Kadınlara bütçe ve kaynak artırımı konusunda yapılan çabaların sonucunda Türkiye’nin **eşitlik-duyarlı** bütçeleme uygulayan 23 Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development - OECD) ülkesinden biri olduğunu belirtmiştir. 8 Mart 2025’te Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile Kadının Güçlenmesi Koordinasyon Kurulu’nun kurulmasını da Pekin+30 kapsamında ilerleme olarak sunmuştur.

Savunuculuk Notu: **Türkiye’de toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme ile uygulanmakta olduğuna dair bir veri yoktur.**

Türkiye sivil toplumunun Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine duyarlı bütçeleme talebi ve bu yönde farkındalık ve savunuculuk çalışmaları vardır.

Ayrıca Avrupa Birliği IPA II dönemi Temel Haklar başlığı çerçevesinde faydalanıcısının Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı olduğu **Türkiye’de Kadın-Erkek Eşitliğine Duyarlı Planlama ve Bütçelemenin Uygulanması** projesi tamamlanmıştır.

Proje çıktıları toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda **farkındalık artırma yolu** ile kadınların güçlenmesi, merkez ve yerelde eşitliğe duyarlı plan ve programların geliştirilmesi için **kurumların kapasitesinin güçlendirilmesi** ve kadın kuruluşlarının güçlendirilmesi yolu ile etkin denetim ve izlemeyi hedef almıştır.

Bunun yanında 08 Mart 2025’te yayınlanan genelge ile Kadının Güçlenmesi Programı açıklanmış ve de bütçesi 3 Milyar TL olarak belirlenmiştir. Toplam merkezi bütçe 10 trilyon TL’dir. Programın merkezi bütçedeki payı on binde 3’dür.

Bu anlamda Türkiye’nin Bakanın aktarımı ile ‘eşitliğe’ Türkiye kadın hareketinin savunduğu şekli ile toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bütçeleme yapan 23 OECD ülkesinden biri olduğu bilgisi ve uygulamadaki gelişmeler takip edilmelidir.

Bakanlık destekli yapılan veya Bakan düzeyinde katılım sağlanan yan etkinliklerin dijitalleşme, kadın girişimciliği ve ekonomik güçlenme konularında olduğu gözlemlenmiştir.

¹ Mahinur Özdemir Göktaşın konuşma linkleri:

<https://webtv.un.org/en/asset/k11/k11jzvb26v> (00:38)

<https://webtv.un.org/en/asset/k11/k1151ugo63> (01:00:00)

Sivil Toplum

KSK69 kapsamında sivil toplum temsilcilerine, resmi oturumlarda sınırlı da olsa söz hakkı tanınmıştır. Bu müdahaleler, EKOSOK akreditasyonuna sahip sivil toplum kuruluşları tarafından, önceden oluşturulan çalışma grupları ve bölgesel yönlendirme komiteleri aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Pekin+30 Avrupa ve Orta Asya Sivil Toplum Yönlendirme Komitesi üyeleri, Aralık 2023-Ocak 2024 tarihleri arasında yayınlanan bir açık başvuru çağrısı sonucunda bağımsız bir panel tarafından seçilen 12 üyeden oluşmaktadır. Türkiye'den iki kadın örgütü **Uçan Süpürge Vakfı ve Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu komitenin üyeleri** arasına seçilmiştir.

Avrupa ve Orta Asya Sivil Toplum Yönlendirme Komitesi Mayıs 2024'te aktif çalışmalarına başlamış ve Ekim 2024 ayında düzenlenen **Bölgesel Gözden Geçirme Toplantısı** öncesinde anket çalışmaları gerçekleştirmiş ve çevrim içi uluslararası toplantılar düzenlemek yolu ile yaklaşık 400 STK'dan görüş alarak politika güncellemeleri için önemli bilgiler toplamıştır. Cenevre'de gerçekleşen Pekin+30 Bölgesel Gözden Geçirme Toplantısı'nda, devlet raporlarının okunmasının ardından 6 tematik alanda resmi bildiri sunulmuş ve sivil toplumun Pekin+30 Gözden Geçirme sürecinde sesi duyurulmuştur. Yönlendirme Komitelerinin bu çalışmaları New York'ta gerçekleştirilen KSK69 oturumlarına taşınmıştır.

Uçan Süpürge Vakfı'ndan Prof. Dr. Reyhan Atasü Topçuoğlu Avrupa ve Orta Asya Sivil Toplum Yönlendirme Komitesi adına üç farklı oturumda söz almıştır.

- Prof. Dr. Reyhan Atasü Topçuoğlu Bölgesel Pekin+30 incelemelerinin sonuçları için Üst düzey İnteraktif Diyalog Toplantısında Avrupa ve [Orta Asya Sivil Toplum Yönlendirme Komitesi'nin](#) (27:00) [bildirisini](#) sunarak komite çalışmalarını aktarmıştır.
- Topçuoğlu, [12. Genel Tartışmalar Resmi Oturumunda Bölgesel Komite Üyesi Uçan Süpürge Vakfı](#)'nı (2:11) temsilen komite adına bir müdahale sunmuştur. Sunumunda insan hakları dilinin, çeşitli cinsiyet kimlikleri, göçmenler, mülteciler ve kadınların bedensel özerkliği aleyhine kötüye kullanılmasına dair endişe verici bir eğilimi öne çıkarmış; Pekin+ 30 siyasi deklarasyonu hazırlık sürecine bölgesel sivil toplum komitelerinin dahil edilmesinin gerekliliğini savunmuştur. Kadınların barış inşasındaki vazgeçilmez rolünü vurgulayan Topçuoğlu, kadının insan hakları savunucularının daha iyi korunması gerektiğine dikkat çekerken, özel sektörü, en zengin %0,5'e yönelik ilerici vergilendirme ve dayanışma vergileri aracılığıyla ekonomik eşitsizliği ele almaya çağırmıştır.
- Prof. Dr. Reyhan Atasü Topçuoğlu [Kadına Yönelik Şiddet başlıklı 14. Resmi Oturumda](#) (50:22) sivil toplum adına 3. müdahaleyi yaparak Türkiye'den sivil toplumun etkin katılımı yönünde başarılı bir örnek oluşturmuştur. Bölgesel sivil toplum adına artan TCE dayalı şiddetin, veri eksikliğini ve yetersiz kalan destek mekanizmalarının, fiziksel şiddetin ilk aşamaları olan psikolojik şiddet, baskı ve yıldırma gibi şiddet türlerinde alınacak erken aşama tedbirlerin, şiddeti önlemede ve kadınları desteklemede toplumsal cinsiyete duyarlı sosyal hizmetlerin ve feminist sosyal çalışmanın önemini altını çizmiştir. Hükümetler ve feminist hareketin iş birliğine çağrı yaparken yasal düzenlemelerde Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Yok Edilmesi Sözleşmesi (Convention On The Elimination Of All Forms Of Discrimination Against Women CEDAW) ve İstanbul Sözleşmesinin temel alınmasının gerekliliğini belirtti.

Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu'ndan Aslıhan Ayan yine komite adına bir müdahalenin sunumunu yaptı. [Konuşmasında](#) (02:53:00) özellikle Avrupa ve Orta Asya bölgesi özelinde sivil toplumdan alınan geri bildirimler çerçevesinde bazı ülkelerde destek mekanizmalarının oluşturulması ve kota uygulamalarının hayata geçirilmesi gibi olumlu gelişmelere rağmen, katılım, hesap verebilirlik ve toplumsal cinsiyete duyarlı kurumların tesisi konusunda ciddi zorlukların sürdüğünü ifade etmiştir.

Resmi oturumlar sırasında Türkiye delegasyonunun, bakan katılımlı yuvarlak masa toplantıları dışında söz aldığı bir müdahaleye rastlanmamıştır. Ancak KSK69 kapsamında delegasyonun hükümet destekli sivil toplum kuruluşlarıyla (örneğin KADEM ve Yeşilay) yan etkinlikler düzenlediğın görülmüş ve resmi heyetler ile ikili temaslar gerçekleştirdiği kamuya açık kaynaklardan takip edilebilmiştir.

Özel Oturumlar

“Çok Paydaşlı Ortaklıklar – Nesiller Boyu Eşitlik Girişiminin, Pekin Eylem Platformu'nun Yeniden Taahhüt, Hesap Verilebilirlik ve Kaynak Yaratma Hedeflerini Güçlendirmedeki Rolü”

Tarih: 10 Mart 2025

Etkinlikte Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu'nun 30. yılında, toplumsal cinsiyet eşitliği mücadelesinde dönüm noktasında olduğumuz vurgulanmıştır. Kazanımların tehdit altında olduğu ve mevcut krizlerin ilerlemeyi gölgelediği dile getirilmiştir. Etkinlikte paylaşılan bazı veriler şu şekildedir:

- Günümüzde dünya genelinde kadın ve kız çocuklarının yaklaşık %10'u aşırı yoksulluk içinde yaşamaktadır.
- Mevcut hızla devam edilirse, bu yoksulluğu sona erdirmek 137 yıl sürecektir.
- Silahlı çatışmalardan etkilenen bölgelerde kadınlar ve kız çocukları, istikrarlı bölgelerde yaşayanlara göre 8 kat daha fazla yoksulluk riskiyle karşı karşıya bulunmaktadır.

Bu oturumda, Nesiller Boyu Eşitlik Girişimi ve çok paydaşlı kuşaklar arası iş birliklerinin önemine dikkat çekilmiş, ortak hareket etmenin, eşitlik için dönüştürücü etkisi olduğu vurgulanmıştır. Bakım emeğiyle ilgili kararlar, toplumsal cinsiyet odaklı Dijital Küresel Sözleşme ve BM Gençlik Ofisi'nin kurulması gibi örneklerle çok paydaşlı ortaklıkların somut sonuçlar ürettiği ifade edilmiştir.

KSK69 boyunca dijitalleşme, neredeyse tüm oturumlarda vurgulanan başlıklar arasında yer almış; dijital teknolojilerin hem dönüştürücü gücü hem de eşitsizlik üretme potansiyeli vurgulanmıştır.

- **Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA)**, dijital dünyanın cinsel sağlık ve üreme hakları bağlamında önemine dikkat çekmiştir. Mobil sağlık hizmetleri, güvenli doğum uygulamaları gibi dijital araçların, sağlık sistemlerine erişimi olmayan kadınlar için umut verici çözümler sunduğu ifade edilmiştir.
- Aynı zamanda **dijital uçurum**, nedeniyle yerinden edilmiş kadınlar, çatışma bölgelerinde yaşayanlar ve altyapıdan yoksun toplulukların bu hizmetlere ulaşamadığı vurgulanmıştır.
- **Küresel internet erişiminin** hâlâ sınırlı olması nedeniyle Dünya nüfusunun yaklaşık %25'i hâlâ internete erişemediği ifade edilmiştir.

- **Cinsiyetçi algoritmalar** ve denetimsiz içerik üretiminin büyük bir sorun olduğuna ve pornografinin %95'inin kadınların rızası olmadan üretildiğine ve yayıldığına dikkat çekilmiş; dolayısıyla dijital şiddetle mücadelede yeni politikaların ve etik denetim mekanizmalarının hayata geçirilme zorunluluğu vurgulanmıştır.

Sivil Toplum ile Town Hall Toplantısı

- *Etkinlik:* Yüksek Düzeyli Özel Oturum
- *Tarih:* 11 Mart 2025

BM Genel Sekreteri António Guterres [Town Hall oturumundaki konuşmasına](#) Pekin Deklarasyonu ve UNSCR 1325'in yıl dönümlerini anarak başlamış, kadın düşmanlığındaki artış ve toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik geri itmeler konusunda “kırmızı alarm” verilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Genel Sekreter, geçmiş yıllarda kaydedilen ilerlemelere rağmen, kadınlara yönelik şiddet, kadın hakları savunucularına yönelik saldırılar ve kadınların kamusal yaşamdan dışlanması gibi temel sorunların sürdüğüne dikkat çekmiştir. Bu doğrultuda, toplumsal cinsiyet eşitliğini ilerletmek amacıyla; kadın-erkek eşitliğine yönelik yatırımların artırılması, kadın örgütlerinin güçlendirilmesi, dijital mecralardaki kadın düşmanlığı ile mücadele edilmesi ve kadınların barış süreçleri ile karar alma mekanizmalarına lider düzeyde katılımının teşvik edilmesi yönünde çağrıda bulunmuştur.

Konuşmasında, sivil toplumun dönüşüm süreçlerindeki belirleyici rolüne vurgu yapan Genel Sekreter, Birleşmiş Milletler'in toplumsal cinsiyet eşitliği hedefleri doğrultusunda sivil toplumla iş birliği içinde çalışma kararlılığını bir kez daha teyit etmiştir.

For ALL Women and Girls – Pekin+30 Eylem Gündemi Etkinliği

- *Tarih :* 12 Mart
- *Bağlam:* BM Genel Sekreteri'nin 2024 Küresel Gözden Geçirme Raporu temelli özel oturum

Bu yüksek düzeyli yan etkinlik, **BM Kadın** tarafından düzenlenmiş olup, Pekin Eylem Platformu'nun 30. yılı vesilesiyle oluşturulan Pekin+30 Eylem Gündeminin küresel düzeydeki tanıtım toplantısı niteliği taşımaktadır. Etkinliğin amacı, Pekin Eylem Platformu'nun vizyonunu, somut, uygulanabilir ve acil bir yol haritası ile ileriye taşımak olarak ifade edilmiştir.

Etkinliğin konsept notunda verilen arka plan bilgilerine göre:

- 1995'ten bu yana kız çocuklarının eğitimi, kadın sağlığı ve siyasi temsilde ilerlemeler sağlanmasına rağmen; bu ilerleme süreci yavaş, kırılmalı ve ciddi yapısal eşitsizliklerle karşı karşıyadır.
- Mevcut eğilim sürdüğü takdirde:
 - Parlamentolarda kadın ve erkeklerin eşit temsili için 39 yıl daha gerekecektir.
 - Çocuk yaşta evliliklerin sona ermesi 68 yıl alacaktır.
 - Kadınlar ve kız çocukları için aşırı yoksulluğun sona ermesi ise 137 yıl sürecektir.

Yeni Eylem Gündemi altı temel stratejik hedef etrafında yapılandırılmıştır:

1. **Dijital Devrim:** Tüm kadınlar ve kız çocukları için dijital erişim ve dijital okuryazarlık. Dijital uçurumun kapatılması, veriye dayalı politika üretiminin yaygınlaştırılması.
2. **Yoksulluktan Özgürlük:** Kadınların ekonomik güçlenmesini sağlayacak sosyal koruma, ücretli bakım emeği tanınması ve ekonomik kaynaklara eşit erişimin sağlanması.
3. **Sıfır Şiddet:** Her türlü toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin ortadan kaldırılması için kapsamlı yasal, sosyal ve kültürel dönüşümün gerçekleştirilmesi.
4. **Eşit Karar Alma Gücü:** Kadınların tüm karar alma mekanizmalarına eşit ve tam katılımının sağlanması.
5. **Barış ve Güvenlik:** Kadınların barış süreçlerinde aktif temsilinin sağlanması, çatışmalardan etkilenen kadınların korunması.
6. **İklim Adaleti:** İklim politikalarında toplumsal cinsiyet eşitliğinin ana akımlaştırılması; kadınların çevre ve iklim çözümlerinde lider roller üstlenmesi.

Eylem Gündeminin merkezinde **kız çocukları ve genç kadınlar** yer almakta; hedeflerin uygulanabilirliği açısından **toplumsal cinsiyete duyarlı veri** üretimi ile **eşitlik için kaynak tahsisinin** hayati önem taşıdığı vurgulanmaktadır. Etkinlikte, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına ulaşmak için şimdi harekete geçmenin zorunluluğu güçlü şekilde ifade edilmiştir.

Sivil Toplum Bilgilendirme Toplantıları

NGO CSW tarafından düzenlenen Sivil Toplum KSK69 Forumu boyunca neredeyse her gün, BM Kadın ile iş birliği içinde Sivil Toplum Bilgilendirme toplantıları gerçekleştirilmiştir. Sivil Toplum Bilgilendirme Toplantıları, sivil toplum kuruluşları, BM kurumları ve üye devlet temsilcilerini bir araya getirerek KSK oturumları ve sonuç belgesi müzakere sürecine ilişkin gelişmeleri paylaşmak üzere düzenlenmiştir.

Düzenlenen sivil toplum toplantıları aşağıda belirtilen başlıklar altında gerçekleştirilmiştir ve oturum kayıtlarına erişim bağlantıları da ilgili platformlar üzerinden paylaşılmıştır:

- [Genç Feministler – Tüm Kadınlar ve Kız Çocukları İçin: Haklar, Güçlendirme ve Hesap Verebilirlik](#)
- [BM Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Hızlandırma Planı](#)
- [Kadına Yönelik Şiddeti Sonlandırma ve CEDAW](#)
- [KSK Yeniden Canlandırma](#)
- [Geleceğin Paketi, Dijital Sözleşme, Gelecek Nesiller Bildirgesi-Bağlantılar](#)
- [Pekin +30 Nesiller Boyu Dayanışma](#)
- [Eylül ayında BM Genel Kurulu HLM \(Mart-Eylül taahhütleri\) Bölgesel Taahhütler/ Sonraki Adımlar](#)
- [HLPF, FfD, CSocD \(Dünya Sosyal Zirvesi\)](#)

Zincir Sosyal Girişimi olarak BM binası içerisinde resmi toplantılar sürerken özellikle sivil toplum ve BM kuruluşlarına bir araya gelme fırsatı yaratan bilgilendirme toplantılarına katılım sağlamaya gayret edilmiştir.

Bu kapsamda özellikle Kadına Yönelik Şiddet ve CEDAW konulu toplantı not edilmiştir. CEDAW Komite üyelerinin de katılım gösterdiği bu toplantıda şu noktalar vurgulanmıştır:

- KSK'nın yeniden yapılandırılması ve canlandırılması sürecinin, CEDAW sözleşmesi temel alınmadan düşünülmemeyeceği,
- CEDAW'ın, kadın ve kız çocuklarını merkeze alan tek bağlayıcı BM sözleşmesi olduğu,
- CEDAW'ın imzalanmasının ardından yaşanan gelişmelerin, 1995 yılında Pekin Eylem Platformu'nun oluşturulmasında etkili olduğu,
- Üye ülkelerin CEDAW'a ve ilgili tavsiye kararlarına uyma yükümlülüklerinin hatırlatılması yönünde savunuculuk gerektiği.

Söz konusu toplantılar, aynı zamanda sivil toplum aktörlerinin bir araya gelerek deneyim paylaşımı yapmasına olanak tanımıştır.

Zincir Sosyal Girişimi'nin Kurucusu Elif Topkaya Sevinç sivil toplum nesiller boyu dayanışma tartışmalarına katılım sağladı.

KSK Yan Etkinlikleri

Yan ve Paralel Etkinliklere Genel Bakış

Yan etkinlikler ve paralel etkinlikler programı Üye Devletler, BM kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları (STK'lar) için KSK temalarını ve diğer kritik toplumsal cinsiyet eşitliği konularını tartışmak için fırsat ve alan sağlamaktadır. KSK oturumları sırasında iki tür etkinlik düzenlenmektedir: **yan etkinlikler (side events)** ve **paralel etkinlikler (parallel events)**.

Yan Etkinlikler BM binalarında gerçekleştirilen bu etkinlikler, yalnızca daimi temsilcilikler, hükümetler arası kuruluşlar ve BM birimleri tarafından düzenlenebilir. Sivil toplum kuruluşları yalnızca eş sponsor olarak yer alabilmektedir.

Paralel Etkinlikler Sivil toplum kuruluşları tarafından düzenlenen bu etkinlikler, genellikle şehir içindeki farklı mekanlarda ve NGO CSW koordinasyonunda gerçekleştirilmektedir.

2025 yılında düzenlenen KSK kapsamında toplam 269 yan etkinlik gerçekleştirilmiştir. Bu etkinlikler sabah 08.00 ile akşam 18.00 saatleri arasında BM binası, BM ajans merkezleri ve daimi misyon temsilciliklerinde eş zamanlı olarak yürütülmüştür.

2025 yılında düzenlenen yan etkinliklerin tematik alana göre kırılımı aşağıda yer almaktadır.

Tema	Etkinlik Sayısı
Ekonomik Güçlenme ve Kadın Girişimciliği	86
Toplumsal Cinsiyet Temelli Şiddet ve Haklar	80
Kadın Liderliği ve Siyasi Katılım	66
Kız Çocukları ve Genç Kadınlar	49
Dijitalleşme ve Teknoloji	48
İklim Adaleti ve Kadınlar	13

Yan etkinlikler kapsamında öne çıkan tematik başlıklar ile ilgili şunlar aktarılabilir.

- Kadınların ekonomik hayata katılımının hâlâ küresel düzeyde temel bir mücadele alanı olduğunu ve özellikle **bakım ekonomisi, kadın girişimciliği ve iş gücüne erişim** gibi konuların yan etkinliklerde öne çıktığını görülmektedir.
- Toplumsal cinsiyet temelli şiddet ve haklar her zamanki gibi KSK'nın odağında yer almaktadır. Özellikle **cinsel sağlık ve üreme hakları** her KSK'da olduğu gibi yan etkinliklerde önemli bir başlık iken, son beş yıla damga vuran kadın karşıtı hareketlere direnç ve **dijital şiddet** gibi konular feministlerin odağında yer almıştır.
- Gençlik merkezli etkinlikler, Pekin+30 kapsamında kuşaklar arası aktarım ve **genç feministlerin** karar alma süreçlerine dahil edilmesini ön plana çıkarmıştır.
- **Dijitalleşme** hem yarattığı tehlikeler ile hem de eşitlik ile mücadelede araçsallaştırması açısından ele alındı. Zamanın ruhuna ve gelişmeleri ile doğrudan orantılı bir şekilde dijitalleşme çabaları ve tartışmalarının arttığı gözlemlenmiştir.
- **İklim değişikliği** konulu etkinliklerin sayıca daha az olması, bu alandaki kesşimsel eşitlik tartışmalarının henüz görünürlük kazanamadığına işaret etmektedir.

Ülke ve Bölgelere göre etkinlik temaları incelendiğinde de karşımıza aşağıdaki dağılım çıkmaktadır. Bu tabloda da görüldüğü gibi yarım kürelerdeki kalkınma ve gelişmiş farklılıkları toplumsal cinsiyet eşitliği ile kesşimsel tüm alanlarda kendini gösteriyor olup, sadece etkinlik başlıklarını inceleyerek ülkelerin ve STK'larının kadın ve toplumsal cinsiyet eşitliği politikalarının odak noktası anlaşılabilir.

Ülke / Bölge	Öne Çıkan Temalar
ABD	Kadın liderliği, dijital haklar, toplumsal cinsiyet eşitliği
Kanada	Kız çocuklarının güçlenmesi, ekonomik katılım, bakım ekonomisi
AB / Avrupa	Siyasi katılım, anti-feminist hareketlerle mücadele, toplumsal cinsiyet temelli şiddet
Latin Amerika	Üreme sağlığı hakları, erken yaşta evlilikler, ekonomik adalet
Afrika	Kadın girişimciliği, mikro-finans destekleri, toplumsal cinsiyet eşitliği politikaları
Orta Asya	Toplumsal cinsiyet eşitliği reformları, iş gücü piyasasında kadınların yeri
Körfez Ülkeleri	Teknoloji ve kadın, kadın girişimciliği, inovasyon
Türkiye	Kadın girişimciliği, dijital ekonomi, kapsayıcı büyüme
BM Ajanslar-Karma Ülke Etkinlikleri	Dijital şiddet, kadın hakları, feminist savunuculuk, uluslararası iş birlikleri

Kanada yürüttüğü güçlü feminist politika ile kadın ve kız çocuklarına yönelik uzun vadeli yatırımları uluslararası KSK kamuoyu ile paylaşmaktadır.

Latin Amerika ülkeleri (Kolombiya, Şili, Meksika) cinsel sağlık ve üreme sağlığı başlığında hak temelli alana katkı sağlamaktadır.

Afrika ülkeleri kalkınma ve kadın kooperatifleri/mikro işletmeler odaklı gündemlerle öne çıkmıştır.

Türkiye etkinliklerinde, bağımsız kadın hareketinin hak temelli söylemlerinden farklı olarak, kalkınma ve ekonomik katılım temaları ön plana çıkmıştır. Katılımın, dijitalleşme ekseninde şekillendiği gözlemlenmiştir.

Raporumuzda Zincir Sosyal Girişimi olarak katıldığımız ve gözlemlediğimiz özel oturumlar yan/paralel **etkinlikler ile ilgili notlarımız yer almaktadır.**

Türkiye'nin Katılımı ve Yan Etkinlikleri

Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, dijital ve girişimcilik alanında kadınların güçlenmesini konu alan bir yan etkinlik düzenlemiştir.

Türkiye destekli sivil toplum kuruluşlarının KSK'da üç ayrı yan etkinlikle yer aldığı gözlemlenmiştir.

Yeşilay madde kullanım bozukluklarının kadınlar üzerindeki toplumsal ve psikolojik etkilerinin ele alındığı etkinlikle yer alırken, **Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM)** yapay zekânın kadınların yaşamları üzerindeki çok katmanlı etkileri ve kadın emeğinin mevcut politikalar ve küresel gündemlerdeki konumunu ele alan iki ayrı etkinlik düzenlemiştir. **Bu etkinliklerin yan etkinlik olarak düzenlenmiş olması** ve özellikle KADEM'in resmi delegasyonda yer alması devlet destekli sivil toplumun (GONGO) bağımsız sivil toplum yerine ve mevcut hükümet politikalarının desteklemesi amacıyla uluslararası alanda sivil ses olarak gösterilmesinin somut bir örneğini temsil etmektedir.

Paralel Etkinlikler

Pushback Against Gender Equality and Its Influence on Gender-Based Violence

Speakers:
Selma Kıymaz Bahçeci,
WWHR & Feminist Diplomacy Lab
Jamie Vernaede
Ipas
Aslıhan Tekin
Women's Coalition Turkey
Aylin Aslı Demir
KAIS G.
Aida Yancy & Quirine Lengkeek
Holding the Line

Date & Time: March 13, 2025,
Thursday, 14.30-16.00

Location: Salvation Army, New York
(Lower Level)

Organized by: Women for Women's
Human Rights (WWHR) & Women's
Coalition Turkey

Women for Women's Human Rights
- New Ways (WWHR) and Women's
Coalition Turkey invite you to discuss
the impacts of the backlash against
gender equality on combating GBV. This
event will trace the historical trajectory
of anti-gender movements within the
UN, Europe, and Turkey, unpacking
their economic-political foundations and
their entanglement with the erosion of
the rule of law, judicial independence,
and democratic integrity. In response to
this transitional challenge, we will also
explore strategies of global feminist and
LGBTI+ solidarity and resistance.

WWHR **WOMEN'S COALITION** **COMMISSION ON THE STATUS OF WOMEN**

Türkiye'den gelen bağımsız kadın örgütleri **Kadın Koalisyonu ve Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği'nin** düzenlediği yan etkinliğe topluca katılım sağlamıştır. Bu toplantıda Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine karşı yükselen geri itme ve Toplumsal Cinsiyet Temelli Şiddet üzerinde etkileri kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır.

Kadın Girişimciler Derneği KAGİDER KSK69'a 40 kişilik bir heyet ile katılmış ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın da konuşmacılar arasında bulunduğu 'Women Leaders of Future for a Sustainable World' başlıklı bir paralel etkinlik düzenlemiştir.

Aktivistler, akademisyenler, sendika temsilcileri ve feminist örgüt üyeleri, kendi tematik alanlarına yönelik paralel etkinliklere katılım göstermiş; kapalı oturumlarda bölgesel ve yerel gelişmeleri paylaşmış ve sokak gösterileri gibi alanlarda eylemlilik sağlamıştır.

Türkiye'den Kadının Statüsü Komisyonu'na (KSK) katılım, kaynak ve fon yetersizliği nedeniyle sınırlı sayıda bağımsız kadın örgütüyle gerçekleşebilmektedir. Katılım büyük ölçüde, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (BM Kadın) ve Avrupa Birliği'nin sivil toplum programları kapsamında sağlanan uluslararası mekanizmalara erişim fonlarıyla mümkün olmaktadır. KSK'nın New York'ta düzenleniyor olması, ulaşım ve konaklama maliyetlerinin yüksekliği nedeniyle katılım süresinin çoğunlukla bir hafta ile sınırlı kalmasına neden olmaktadır.

Bu kısa süre zarfında aktivistler ve örgüt temsilcileri, ilgi ve çalışma alanlarına göre resmi toplantılara, özel oturumlara ve yan etkinliklere katılım göstermekte; aynı zamanda Birleşmiş Milletlerin dışında organize edilen ve eş zamanlı olarak yürütülen paralel etkinlikleri takip etmektedirler.

Zincir Sosyal Girişimi İzlenim ve Deneyimleri

Bu yılki KSK oturumu, Pekin+30 Gözden Geçirme sürecine denk gelmesi nedeniyle [siyasi bir deklarasyonla](#) sonuçlanmış; ancak resmî bir sonuç belgesi yayımlanmamıştır. KSK sonrası uluslararası savunuculuk için NY'da bir araya gelen kadın hareketi temsilcileri deneyim aktarımı için bir araya gelmiştir. Bu değerlendirme toplantılarında aşağıdaki hususlar öne çıkmıştır:

- Dezenformasyon konusu önemli bir gündem maddesi olarak öne çıkmıştır.
- Siyasi deklarasyonda ilk kez toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve feministlere doğrudan referans verilmiştir.
- Cinsel sağlık ve üreme hakları, regl konuları ve silahlı çatışmalar gibi başlıklara ise deklarasyonda yer verilmediği not edilmiştir.

KSK69'un bir başka çıktısı da önümüzdeki dört yıla dair tematik çerçeveyi ortaya koyan [taslak çok yıllık çalışma programı](#)dır. Buna göre adalete erişim, toplumsal cinsiyet eşitliği ve SKA gündemi, bakım ve destek sistemleri ile insani yardım ve acil durumlar gelecek dört yılın ana temalarını oluşturmaktadır.

Ayrıca, Azerbaycan, Belarus ve Türkiye tarafından önerilen [silahlı çatışmalarda rehin alınan kadın ve çocukların -sonradan hapsedilenler de dahil olmak üzere- serbest bırakılması](#) üzerine çıkarılan taslak karar, Komisyonun önemli çıktılarından biri olmuştur.

KSK69 sürecinde “KSK’nın canlandırılması” kavramı öne çıkan temalardan biri olmuştur. Pekin+30 bağlamında nesiller boyu aktarım konusu da feminist hareketler ve sivil toplum temsilcileri tarafından sıklıkla gündeme getirilmiştir.

KSK öncesi sürecin ruhunu etkileyen kritik gelişmelerden biri, Amerika Birleşik Devletleri’nin Şubat 2025’te BM Kadın Birimi İcra Kurulu’nun açılış oturumunda yaptığı açıklamadır. ABD’nin Ekonomik ve Sosyal Konsey Temsilcisi tarafından yapılan bu açıklamada, Trump yönetiminin imzaladığı başkanlık kararnamelerine atıfla, “biyolojik cinsiyetin tek gerçeklik olduğu” yönündeki söylem temel alınarak toplumsal cinsiyet kimliği, DEI (çeşitlilik, eşitlik ve kapsayıcılık) ve eleştirel ırk teorisi gibi konular açıkça hedef gösterilmiştir. “Kadınları korumak” adına bu yaklaşımların “tehlikeli, ayrımcı ve aşağılayıcı” olduğu öne sürülmüş ve BM Kadın’ın stratejik planında bu temaların yer almaması gerektiği savunulmuştur. Bu açıklama, KSK’ya nasıl bir siyasi atmosferde girileceğinin sinyallerini verirken, uluslararası toplumsal cinsiyet eşitliği normlarına yönelik açık bir geri itmenin kurumsal düzeyde meşrulaştırılma çabası olarak değerlendirilmiş olup, feminist hareket açısından bu gelişme ciddi kaygıyla karşılanmıştır. Zehirli ataerki rüzgarının da etkisiyle kadın karşıtı politikalar ve toplumsal cinsiyet eşitliğine karşı gelişen geri itme toplantı gündeminde kendine sıkça yer bulurken, feministler ve sivil toplum temsilcileri bu baskılara karşı etkinliklerde güçlü bir karşı duruş sergilemiştir.

Bu süreçte BM Kadın Birimi tarafından yapılan “ağlar, topluluklar ve mücadele yöntemleri” konulu konsültasyon çağrısına, Eşik Platformu tarafından son iki yıldır yürütülen kampanyalar çerçevesinde katkı sunulmuştur. Etki ajanlığı yasasına karşı yürütülen mücadele ile soyadı kanununa ilişkin açılan davalar bu kapsamda savunuculuk örnek ve deneyimleri olarak sunulmuştur. Konsültasyon katkısı ardından BM Kadın tarafından düzenlenen kapalı bir panele davetli olarak katılım sağlanarak Türkiye kadın hareketinin etkin mücadelesi orada katılımcı diğer örgütler ile aktarılmıştır.

Temmuz 2024’te düzenlenen Yüksek Düzey Siyasi Forum’un (HLPF) ana başlıklarından biri olan dijitalleşmenin, KSK69’da oldukça yoğun biçimde ele alındığı Zincir tarafından gözlemlenmiş olup; dijital dönüşüm başlığı etrafında birçok etkinlik düzenlenmiştir. Bu bağlamda çok sayıda etkinlik düzenlenmiş olsa da insan hakları temelli teknoloji tasarımı gibi daha özgül alanlara dair tartışmaların sınırlı düzeyde yer bulduğu gözlemlenmiştir.

Değerlendirme ve Sonuç

KSK69, gerek tematik gündemi gerekse katılım dinamikleri açısından oldukça yoğun ve çok katmanlı bir süreç olarak gerçekleşmiştir. 30. yılını geride bırakan Pekin Eylem Platformu'nun küresel düzeyde yeniden hatırlatılması, feminist hareketlerin kuşaklar arası aktarım, dijitalleşme, iklim adaleti ve direnç inşası gibi başlıkları gündemde tutması açısından önemli bir zemin yaratmıştır.

Zincir Sosyal Girişimi olarak, hem resmi BM yapılarının hem de bağımsız sivil toplum aktörlerinin eş zamanlı yürüttüğü çok paydaşlı süreçlere katılım sağlanmış; özellikle CEDAW temelli savunuculuk, dijital şiddet, toplumsal cinsiyet temelli geri itme, kadınların ekonomik ve siyasi temsili gibi konularda uluslararası tartışmalar yakından izlenmiştir.

Raporda aktarılan bulgular, Türkiye'den bağımsız kadın örgütlerinin daha güçlü katılımının gerekliliğini bir kez daha ortaya koymaktadır. Fon yetersizliği, mekânsal uzaklık ve siyasi baskılar, bağımsız sivil toplumun uluslararası düzeyde temsilini sınırlamaktadır. Buna karşın, mevcut dar alanda dahi feminist hareketlerin gösterdiği dayanıklılık, kapsayıcı ve hak temelli savunuculuk çerçevesinin sürdürülmesinin önemini vurgulamaktadır.

KSK'nın gelecekteki yapısal güçlendirme süreci, kadın örgütlerinin etkin katılımı, genç kadınların karar alma süreçlerine dâhil edilmesi, CEDAW'ın dahil edildiği politika yapım süreçleri ve toplumsal cinsiyete duyarlı veri temelli çalışmalar ile mümkün olacaktır.